

ברוך אתה יהוה
אלהינו מלך העולם
אשר קדשנו במצותיו
וצונו לעסוק
בדברי תורה.

Barukh Atah Adonai
Eloheinu melekh ha-olam
asher kidshanu b'mitzvotav
v'tzivanu la'asok
b'divrei Torah.

Blessed are You, YHVH,
our God, eternal sovereign, who
sanctifies us in God's connecting
command to busy ourselves
in words of Torah.

Genesis 41:1-16

ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם והנה
עמד על-היאר: והנה מן-היאר עלת שבע
פרות יפות מראה ובראות בשר ותדענה
באחו: והנה שבע פרות אחרות עלות
אחריהן מן-היאר רעות מראה ודקות בשר
ותעמדנה אצל הפרות על-שפת היאר:

1-3. After two full years, Pharaoh dreamed: He
was standing by the river. Coming up from the
river were **seven** cows sleek and fat, feeding in
the reed grass. Woah! **Seven** other cows came
up from the river after them, gaunt and thin: they
stood by the other cows on the river's edge.

DREAM AS
• Portal
• Thinned veil
• Consciousness shift
• Loss of control
• Vulnerability

ותאכלנה הפרות רעות המראה ודקות
הבשר את שבע הפרות יפות המראה
והבריאות וייקץ פרעה: וישן ויחלם שנית
והנה שבע שבלי עלות בקנה אחד
בריאות וטבות: והנה שבע שבלי דקות
ושדופת קדים צמחות אחריהן:

4-6. The gaunt and thin cows ate the **seven** sleek
and fat cows. Then Pharaoh woke. He fell asleep
and dreamed a second time: **Seven** ears of grain
were coming up on one stalk, plump and good.
And woah! **Seven** thin ears, blasted by the east
wind, sprung up after them.

• East wind = death

These aren't so
difficult to
interpret?

ותבלענה השבלי דקות את שבע
השבלי הבריאות והמלאות וייקץ פרעה
והנה חלום: ויהי בבקר ותפעם רוחו וישלח
ויקרא את-כל-חרטמי מצרים ואת-כל-
חכמיה ויספר פרעה להם את-חלמו ואין
פותר אותם לפרעה: וידבר שר המושקים
את פרעה לאמר את חטאי אני מזכיר היום:
פרעה קצף על-עבדיו ויתן אותי במשמר
בית שר הטבחים אתי ואת שר האפים:

7-10. The **seven** thin ears ate the **seven** plump
and full ears. Pharaoh woke: it was a dream. By
morning, his soul was troubled: he summoned
all of Egypt's magicians and wise men. Pharaoh
told them his dream, but none could interpret
them to Pharaoh. Then Pharaoh's chief butler
spoke, saying: "I remember my faults this day.
Pharaoh was angry with his servants and us in
[Potiphar's] custody – me and the chief baker.

Midrash Lekakh Tov: a fundamental re-ordering, like Tenth Plague

ויחלמה חלום בלילה אחד אני והוא איש
כפתרון חלמו חלמו: ושם אתנו נער עבר
עבד לשר הטבחים ונספר לו ויפתר-לנו
את-חלמתינו איש כחלמו פתרו: ויהי
כאשר פתרו-לנו כן היה אתי השיב על-כני
ואתו תלה:

11-13. "We dreamed dreams **at night**. He and I
dreamed each with its interpretation. With us
was a young Hebrew servant to [Potiphar]. We
told him, and he interpreted each of our dreams
to us. **As he interpreted, so it was:** [you] restored
my office but hanged him.

'night' as the
unconscious?
channeling for
others?

וישלח פרעה ויקרא את-יוסף וירצהו
מן-הבור ויגלח ויחלף שמלתיו ויבא
אל-פרעה: ויאמר פרעה אל-יוסף חלום
חלמתי ופתרו אין אתו ואני שמעתי עליך
לאמר תשמע חלום לפתרו אותו: ויען יוסף
את-פרעה לאמר בלעדי אלהים יענה
את-שלוש פרעה:

14-16. Pharaoh summoned Joseph. He was run
from the pit, shaved, changed clothes, and taken
to Pharaoh. Pharaoh said to Joseph, "I dreamed a
dream and none can interpret it. I heard of you:
it's said you will hear dreams to interpret them."
Joseph answered Pharaoh saying: **"Not I but God
will see to Pharaoh's shalom."** peace... and?

Jubilee = after 7x7
Passover - Shavuot
Tisha b'Av - RH
REVELATION

• sacred geometry

Pshat (פשוט)	• What is "shalom" of Pharaoh?	Drash (דרש)	• Humble Joseph: a change... Text • Apprehensive Joseph: doesn't want Pharaoh's ire • Ascent after the descent...
Remez (רמז)	• Joseph wasn't Pharaoh's first choice... • At night = not a day dream	Sod (סוד)	• Role of dream / interp in spiritual life • Pharaoh isn't God

I. WHAT'S THE "ANSWER" ... AND WHAT'S THE QUESTION?

Genesis 41:16

וַיַּעַן יוֹסֵף אֶת-פַּרְעֹה לֵאמֹר בְּלִעְדֵי
אֱלֹהִים יַעֲנֶה אֶת-שְׁלוֹם פַּרְעֹה:

Joseph **answered** Pharaoh saying: "Not I [but]
God will **see to** Pharaoh's *shalom*."

ע.נ.ה.

answer

Grammar: ה drops

ויען, ענו, וענית

Siddur / Exodus 15

מַלְכוּתְךָ רָאוּ בְּנֵיךָ,
בוֹקַעַ יָם לִפְנֵי מֹשֶׁה וּמִרְיָם
זֶה אֱלֹהֵי עַנְנוּ וְאָמְרוּ
יְהוָה יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד.

*Malchutekha rau vanekha
bokeia yam lifnei Moshe uMiryam
zeh Eili anu v'amru
YHVH yimlokh l'olam va-ed.*

Your kids saw Your majesty
split a sea to Moses & Miriam
"It's my God." They **answered**
saying, "God'll reign forever."

Deuteronomy 26:5-6

ה. וְעִנִּיתָ וְאָמַרְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
אֲרָמִי אֲבֹד אָבִי וַיֵּרַד מִצְרַיִם וַיֵּגֶר שָׁם
בְּמִתֵּי מֵעֹט...:

5. You will **answer** and say before YHVH: "My
father was a wandering Aramean; he went down
to Egypt and sojourned there few in number...."

ו. וַיִּרְעוּ אֹתָנוּ הַמִּצְרַיִם וַיַּעֲנוּנוּ וַיִּתְּנוּ
עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה:

6. "The Egyptians were evil to us: they **afflicted us**
and laid on us hard bondage."

Leviticus 23:27

יוֹם הַכִּפּוּרִים הוּא מִקְרָא-קֹדֶשׁ יִהְיֶה
לְכֶם וְעִנִּיתֶם אֶת-נַפְשׁוֹתֵיכֶם:

Yom HaKippurim will be a holy convocation for
you, and *v'initem* your souls.

וְעִנִּיתֶם

you will afflict

וְעִנִּיתֶם

you will answer

II. WHAT'S WITH "INTERPRETING" DREAMS?

Genesis 28:10-13, 16-17

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּעֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה: וַיִּפְגַּע
בְּמָקוֹם וַיֵּלֶךְ שָׁם כִּי-בָא הַשָּׁמֶשׁ וַיִּשְׁכַּח
מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׂם מִרְאשׁוֹתָיו וַיִּשְׁכַּב
בְּמָקוֹם הַהוּא: וַיַּחֲלֵם וַהֲנִה סֶלֶם מֵצֶבֶד
אֶרְצָה וְרֹאשׁוֹ מִגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה וַהֲנִה
מַלְאָכֵי אֱלֹהִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ: וַהֲנִה
יְהוָה נֹצֵב עָלָיו וַיֹּאמֶר אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵי
אֲבֹרָהֶם אָבִיד וְאֱלֹהֵי יִצְחָק הָאָרֶץ אֲשֶׁר
אַתָּה שֹׁכֵב עָלֶיהָ לְךָ אֶתְנַנָּה וְלִזְרַעֲךָ:

10-13. Yaakov went out from Be'ersheva and went
toward Haran. He came onto a place and lodged
the night there.... Taking one of the stones of the
place, he set it [under] his head. He laid down in
that place and dreamed: A ladder stood on the
ground, its top reaching to heaven, and wow!
God's angels were ascending and descending on
it. YHVH was standing atop it, saying: "I am
YHVH, God of Avraham your father and God of
Yitzhak. The land on which you lie, to you and
your descendants will I give it...."

וַיִּיקָץ יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אֲכֹן יֵשׁ יְהוָה
בְּמָקוֹם הַזֶּה וְאֲנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי: וַיִּירָא
וַיֹּאמֶר מִה-נִּזְרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אִינוּ זֶה כִּי
אִם-בַּיִת אֱלֹהִים זֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם:

16-17. Yaakov woke from his sleep, saying,
"Surely YHVH is in this place and I, I did not
know." He had awe, saying, "How awesome is
this place! This is none other than the house of
God, and this is the gate of heaven!"

Genesis 41:15

ויאמר פרעה אל-יוסף חלום חלמתי ופתור אין אותו ואני שמעתי עליך לאמר תשמע חלום לפתור אותו: Pharaoh said to Joseph, "I dreamed a dream and there is no **interpreter** for it. I heard of you: it's said you hear dreams and **interpret** them."

פתר

interpret

פתרון

solution (to a problem)

Exodus 13:2,12-13

קדש-לי כל-בכור פטר כל-רחם בבני ישראל... והעברת כל-פטר-רחם ליהו"ה.. וכל בכור אדם בבניך תפדה: Sanctify to Me each firstborn who **opens** a womb of the Children of Israel. Set apart every womb-**opener** to YHVH... and redeem each firstborn....

B.T. Berakhot 57b

דבש אחד מששים למן. שבת אחד מששים לעולם הבא. שינה אחד מששים למיתה. חלום אחד מששים לנבואה: Honey is one-sixtieth of *manna*. Shabbat is one-sixtieth of *Olam HaBa*. Sleep is one-sixtieth of death. Dream is one-sixtieth of prophesy.

III. WHOSE INTERPRETATION, AND WHY?

Genesis 41:16

ויען יוסף את-פרעה לאמר בלעדי אלהים יענה את-שלום פרעה: Joseph answered Pharaoh saying: "**Not myself [but] God** will answer Pharaoh's welfare."

Rashi, Gen. 41:16

בלעדי - אין החכמה משלי, אלא אלהים יענה - יתן ענינה בפי - לשלום פרעה: *Not myself* – The wisdom to interpret dreams is not my [egotistical] own: rather God will answer. God will put in my mouth an answer that will be for Pharaoh's welfare.

Ibn Ezra, Gen. 41:16

יענה - שימצא תמיד. וכן כי האלהים מענה בשמחת לבו. *Answer* – So they can be made found always, for thus does God answer: in the joy of one's heart.

Or HaHayyim, Gen. 41:16

כי המלך ישתנה בדבר זה, ולזה אם יגיד רע לא ממנו יצאו הדברים, וכמו כן הוא אומרו עתה אלהים יענה את שלום פרעה: For the king will be changed by this, so just in case [his dream] said something bad, lest he be blamed for it, [Joseph] said to Pharaoh, "God will answer with the *shalom* of Pharaoh."

Sforno, Gen. 41:15

אלהים יענה - יעשה שאענה בפתרון... דבר שיהי שלום פרעה שהחלומות הולכים אחר הפה: *God will answer* – God will make it so that God answers through my (Joseph's) interpretation. The matter of Pharaoh's *shalom* is that "**dreams follow after the mouth.**"

B.T. Berakhot 55b

עֲשָׂרִים וָאַרְבָּעָה פּוֹתְרֵי חֲלוֹמוֹת הָיוּ בִירוּשָׁלַיִם פְּעַם אַחַת חֲלַמְתִּי חֲלוֹם וְהִלְכְתִּי אֶצֶל כּוֹלָם, וְיָמָּה שִׁפְתֵּי לִי זָה לֹא פָתַר לִי זָה, וְכוּלָם נִתְקַיְּמוּ בִּי. לְקַיֵּים מָה שֶׁנֶּאֱמָר: כָּל הַחֲלוֹמוֹת הוֹלְכִים אַחֵר הִפָּה. ... שֶׁנֶּאֱמָר: "וַיְהִי כַּאֲשֶׁר פָּתַר לָנוּ בֶן הָיָה":

There were twenty-four dream interpreters in Jerusalem. Once, I dreamed a dream and went to each of them. What one interpreted for me the other did not interpret for me, yet all of [them] were realized in me, to fulfill, as it is said: "All dreams follow the [interpreter's] mouth." ... As [the butler said to Pharaoh about Joseph (Gen. 41:13): "As he interpreted to us, so it was."

הָאִי מֵאֵן דְּחִזָּא חֲלָמָא וְלֹא יָדַע מַאי חִזָּא, לִיקוּם קַמֵּי כְּהֵנִי בְּעֵידָנָא דְּפָרְסֵי יְדִי וְהוּא וְלִמָּא הַכִּי:

One who has a dream and does not know what one saw stands before the priests when they lift their hands [*Birkat Kohanim*] and say as follows:

"רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי שֶׁלְךָ וְחֲלוֹמוֹתַי שֶׁלְךָ, חֲלוֹם חֲלַמְתִּי וְאֲנִי יוֹדֵעַ מָה הוּא. בֵּין שֶׁחֲלַמְתִּי אֲנִי לְעַצְמִי וּבֵין שֶׁחֲלַמוּ לִי חֲבֵירַי וּבֵין שֶׁחֲלַמְתִּי עַל אֲחֵרִים, אִם טוֹבִים הֵם - חֲזַקְם וְאַמְצֵם כְּחֲלוֹמוֹתַי שֶׁל יוֹסֵף.

Master of the Universe, I am Yours and my dreams are Yours. I dreamed a dream but do not know what it is. Whether I dreamed of myself, my friends dreamed of me or I dreamed of others, if the dreams are good, strengthen them and reinforce them like the dreams of Joseph.

וְאִם צְרִיכִים רְפוּאָה, רְפְּאֵם כְּמִי מְרָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּינוּ, וְכַמְרָם מִצַּרְעֵתָהּ, וְכַחֲזִקְיָהּ מִחֲלֵיו, וְכַמִּי יְרִיחוֹ עַל יְדֵי אֵלִישָׁע.

And if they require healing, heal them like the bitter waters of Marah by Moses our teacher, like Miriam from her leprosy, like Hezekiah from his illness, like the bitter waters of Jericho by Elisha.

וְכַשֵּׁם שֶׁהִפַּכְתָּ קְלָלַת בִּלְעָם הַרְשָׁע לְבָרְכָהּ, כֵּן הַפּוֹדֵךְ כָּל חֲלוֹמוֹתַי עָלַי לְטוֹבָה.

Just as You transformed the curse of Bil'am the wicked into a blessing, so transform all of my dreams on me for the best.

וּמְסִיִּים בְּהַדֵּי כְּהֵנִי דְּעֵנִי צְבוּרָא "אָמֵן". וְאִי לֹא, לִמָּא הַכִּי: "אֲדִיר בְּמְרוֹם, שׁוֹכֵן בְּגְבוּרָה, אֲתָה שְׁלוֹם וְשִׁמְדָּ שְׁלוֹם. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁתַּשִּׁים עָלֵינוּ שְׁלוֹם."

Complete this prayer together with the priests so the congregation responds *amen* both to the priests' blessing and to [this] individual request. If one cannot do so, say as follows: "Majestic One on high, Who dwells in power, You are *shalom* and Your Name is *shalom* May it be Your will that You make *shalom* on us.

Spiritual Questions

- Are dreams to *interpret* or *experience*? How about the rest of spiritual life?
- When, if ever, are we mouthpieces for God? prophesy? What might that mean for how we live our lives?
- How should we navigate the impactful power of our words on another's psyche? spirit? future?